
Strategi 2007 - 2009
Pædagogiske læreplaner

2007

Overblik

3 – 6 årige.....	3
Pædagogiske Læreplaner	3
Dagtilbudsloven - Pædagogisk læreplan.....	3
Godkendelse.....	4
Retningslinier for udarbejdelsen	4
Læringsteori	4
Dokumentation.....	5
Evalueringsdesign	5
Kompetenceudvikling	7
Styregruppe	8
Aktivitetsplaner 2007 - 2009.....	9

3 – 6 årige

Pædagogiske Læreplaner

Siden 1. august 2004 har alle dagtilbud skullet udarbejde en pædagogisk læreplan. De pædagogiske læreplaner er et skridt på vejen i arbejdet med at dokumentere de 0-6 åriges læring og udvikling.

Dagtilbudsloven - Pædagogisk læreplan

§ 8. Der skal i alle dagtilbud udarbejdes en skriftlig pædagogisk læreplan for børn i aldersgruppen 0-2 år og børn i aldersgruppen fra 3 år til barnets skolestart. Den pædagogiske læreplan skal give rum for leg, læring og udvikling af børn i dagtilbud. Ved udarbejdelsen af den pædagogiske læreplan skal der tages hensyn til børnegruppens sammensætning.

Stk. 2. Den pædagogiske læreplan skal beskrive dagtilbuddets mål for børnenes læring inden for følgende temaer:

- 1) Alsidig personlig udvikling.
- 2) Sociale kompetencer.
- 3) Sproglig udvikling.
- 4) Krop og bevægelse.
- 5) Naturen og naturfænomener.
- 6) Kulturelle udtryksformer og værdier.

Stk. 3. Den pædagogiske læreplan skal beskrive relevante pædagogiske metoder og aktiviteter, der iværksættes for at nå målene, og hvordan læreplanen evalueres.

Stk. 4. Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvilke relevante pædagogiske metoder, aktiviteter og eventuelle mål, der opstilles og iværksættes for børn med særlige behov.

Stk. 5. For dagplejen udarbejdes den pædagogiske læreplan samlet for alle dagplejehjem eller distrikter tilknyttet den kommunale dagpleje.

§ 9. Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at udarbejde og offentliggøre den pædagogiske læreplan.

Stk. 2. Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for, at den pædagogiske læreplan evalueres årligt. Lederen er i den forbindelse ansvarlig for at dokumentere, om de valgte pædagogiske metoder og aktiviteter opfylder de opstillede mål inden for temaerne i § 8, stk. 2 og 3. Lederen skal angive, hvordan dagtilbuddet vil følge op på resultaterne.

Stk. 3. Lederen af dagtilbuddet skal inddrage forældrebestyrelsen i udarbejdelsen, evalueringen og opfølgningen af den pædagogiske læreplan.

§ 10. Kommunalbestyrelsen skal godkende den pædagogiske læreplan.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen skal årligt drøfte evalueringerne, jf. § 9, stk. 2, og skal på baggrund af evalueringerne tage stilling til, om de giver anledning til yderligere handling fra kommunalbestyrelsens side.

Godkendelse

Kommunalbestyrelsen delegerer godkendelse af læreplanerne til Børn og Uddannelsesudvalget

Retningslinier for udarbejdelsen

At sætte øget fokus på læring i daginstitutionerne
En bevidst tilrettelæggelse af rummelige læringsmiljøer kan medvirke til at bryde den negative sociale arv
Internt arbejdsredskab som basis for refleksion og evaluering
Synliggøre det pædagogiske arbejde overfor forældre, politikere m.fl.

Det er vigtigt at læreplanen afspejler den enkelte institutions pædagogiske praksis. I Sønderborg Kommune ser vi forskelligheden som en styrke og det er op til det enkelte dagtilbud, hvordan det vil gribe arbejdet an - men det er et krav, at læreplanen forholder sig til seks hovedtemaer:

[barnets alsidige personlige udvikling](#)
[sociale kompetencer](#)
[sprog](#)
[krop og bevægelse](#)
[naturen og naturfænomener](#)
[kulturelle udtryksformer og værdier](#)

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvilke relevante pædagogiske metoder, aktiviteter og eventuelle mål, der opstilles og iværksættes for børn med særlige behov.

Den pædagogiske læreplan skal beskrive relevante pædagogiske metoder og aktiviteter, der iværksættes for at nå målene, hvordan der dokumenteres og evalueres.

Læringsteori

I Sønderborg Kommune er livsglæde og livslang læring en kerneværdi som skal præge det samlede arbejde.

Sønderborg Kommune har valgt at indgå i et samarbejde med 3 andre kommuner – Fredericia, Køge og København - for at sætte fokus på børn og unges livsglæde.

I et Samarbejde med Hans Henrik Knoop - forskningsdirektør på Danfoss Universe Research Lab samt lektor i pædagogisk psykologi på Danmarks Pædagogiske Universitet - har de 4 kommuner drøftet livsglæde som begreb.

Med afsæt i ”Positiv psykologiens begreber ; *det rare liv, det engagerede liv og det meningsfulde liv*, antager de fire kommuner indikatorerne ; tryghed, trivsel, engagement, flow og meningsfuldhed som basis for livsglæde

Dette betyder, at Sønderborg Kommune antager at disse indikatorer skal være til stede for at fremme livsglæde og dermed udvikling og læring.

I Sønderborg Kommune antager vi at

- Glade børn lærer bedst
- Positive følelser gør barnets måde at tænke på mere fleksibel og styrker dets lyst til at kaste sig over noget nyt
- Positive følelser udvider derved barnets intellektuelle, fysiske og sociale ressourcer

Når vi mener læring er knyttet til barnets engagement, er det også vigtigt at vi viger fra at se på det enkelte barns fejl og mangler til at se og opmuntre barnet gennem dets styrkesider. Det er også i særdeleshed vigtigt, når vi forholder os til børn med særlige behov.

De enkelte institutioner skal forholde sig til disse begreber og beskrive hvorledes de i praksis understøtter denne filosofi.

Dokumentation

Når dokumentation bruges i en evalueringssammenhæng, indsamles det ud fra en bestemt systematik og med henblik på at kunne reflektere, analysere og vurdere en nærmere bestemt del af det pædagogiske arbejde. Dokumentation, der bruges i evalueringssammenhæng vil have fokus på udvalgte metoder, på udvalgte aktiviteter, typisk med fokus på dele af børnegruppen og på relationerne mellem børn og voksne. Dokumentationen kan for eksempel indsamles gennem lærings- og praksisfortællinger, logbøger og porteføljer, observationer, børneinterview, billed- og/eller videodokumentation.

Indsamling af dokumentation i sig selv udgør *ikke* en evaluering. Dokumentation bliver til evaluering, når den indsamles med udgangspunkt i et evalueringsspørgsmål, det vil sige, hvad man gerne vil have mere viden om.

Det bør begrundes hvorfor det er vigtigt at få mere viden om netop dette område. Det bør analyseres og vurderes af ledelse og medarbejdere i forhold til læringsmål, som så danner grundlag for at kunne træffe valg i forhold til den fremtidige pædagogiske praksis.

Uanset om en dokumentation skal bruges i forbindelse med en evaluering eller ej, så er dokumentationen altid et godt grundlag for refleksioner over pædagogikken – og hvordan denne kan udvikles.

Evalueringdesign

Baggrund:

I Sønderborg Kommune skal der være fornuft med at lave evalueringer, og der skal først og fremmest være en tendens væk fra årlige evalueringer på alle indsatsområder. Evalueringerne skal bruges til at indføre en læringskultur i organisationen.

Dagtilbudsloven kræver dog at Kommunalbestyrelsen årligt skal drøfte læreplans evalueringerne, jf. § 9, stk. 2, og skal på baggrund af evalueringerne tage stilling til, om de giver anledning til yderligere handling fra kommunalbestyrelsens side.

Lederen af dagtilbuddet skal inddrage forældrebestyrelsen i udarbejdelsen, evalueringen og opfølgningen af den pædagogiske læreplan.

I Sønderborg Kommune skal enhver evaluering tilrettelægges, så formålet på forhånd er klart for alle. Evalueringens resultater skal ligeledes gøres til genstand for en vidensdeling. Og endelig er det et krav, at den, der tager initiativ til evalueringen også efterfølgende sikrer, at evalueringens resultater bliver omsat til organisatorisk læring og at de udmøntes i ændringer af praksis.

En evaluering er først fuldført, når ordene er omsat til handling – når den har givet anledning til en ny og bedre praksis, eller at det er konkluderet, at man ikke foretager nogen ændring, fordi det ikke vil medføre en.

Formål :

Evalueringen skal være et redskab til at udvikle den enkelte institutions pædagogiske praksis.

Evaluering i forbindelse med den pædagogiske læreplan er en systematisk vurdering af, om de anvendte metoder og aktiviteter bidrager til at indfri de opstillede mål.

Evaluering af den pædagogiske læreplan handler både om, i hvor høj grad målene nås, og om de metoder og aktiviteter dagtilbuddet anvender, bidrager til at nå målene. Det kræver, at det enkelte dagtilbud har en rimelig præcis viden om, *hvordan* der konkret bliver arbejdet i dagtilbuddet, og hvilken betydning dette pædagogiske arbejde har for børnene.

Evalueringen skal bygge på høj skriftlighed. Hvorved det bliver muligt for andre at se, *hvordan* man er kommet frem til sine resultater.

I Sønderborg Kommune er der en bevidsthed i organisationen om, at dokumentation og evaluering ikke blot er en træls ekstraopgave, men kan anvendes konstruktivt som grundelementer i en læringskultur.

I Sønderborg Kommune skal vi arbejde målsættende og reflekterende. Vi skal have skabt en særlig kultur i kommunen, der går ud på, at vi hele tiden vil opsøge og skaffe os viden som vi kan og vil omsætte i forbedringer af vores egen praksis.

Evalueringens indhold

Der kan stilles følgende spørgsmål ved evalueringerne. (listen er ikke udtømmende, men til inspiration)

- **Nåede vi det vi ville i forhold til det formulerede mål?**
- **Forandrede noget sig på grund af vores indsats?**
- **Hvordan ser vi det sker i praksis (hvilke tegn)**
- **Hvad gør vi når vi ser det virker (fortsætter vi?)**
- **Hvad gør vi hvis det ikke virker?**
- **Fik børnene det forventede udbytte? (praksisfortællinger og interview med børnene kan være data til evalueringen)**
- **Skete der noget vi ikke forventede?**
- **Vægtes vores pædagogiske værdier i praksis?**
- **Hvordan ser vi værdierne vægtes?**
- **Hvilke betingelser skal være til stede, for at det vi vægter virker?**

SMTTEmodellen kan være en metode til anvendelse (se vedhæftede bilag)

Evalueringens metoder

Analyse af følgende metoder kan anvendes; lærings- og praksisfortællinger, logbøger og porteføljer, observationer, børneinterview, billed- og/eller videodokumentation.

Det er ikke hele læreplanen, men fokusområder der skal evalueres på.

Sådan kan man udvælge det, der skal evalueres

For at evaluering bliver håndterlig, er det nødvendigt at udvælge det, I gerne vil evaluere. Det kan ske ved, at man på et personalemøde systematisk drøfter den pædagogiske læreplan i sin helhed. Der sættes særligt fokus på de mål og metoder, der er behov for at evaluere og udvikle i den kommende periode. Det er en god ide at drøfte følgende spørgsmål for at indkredse det, I gerne vil evaluere:

- **Hvad udtrykker vores pædagogiske læreplan om temaer, som er vigtige for livet i dagtilbuddet?**
- **Hvilke værdier, principper, læringsmål, metoder og aktiviteter fortæller noget om de vigtige temaer?**
- **Bruger vi de metoder og aktiviteter, vi har besluttet?**
- **Har vi gennemført de aktiviteter, vi ville? Hvorfor eventuelt ikke?**
- **Hvordan vurderer vi udbyttet af aktiviteterne, set i forhold til de forskellige mål?**

Fagcenteret kan også spørge ind til bestemte temaer eller indsatsområde.

Etiske overvejelser

En evaluering skal leve op til almindelige krav om accept, validitet og troværdighed. Ved analyse af billeddokumentation skal etik være i højsæde – og anskues fra barnets perspektiv.

Kompetenceudvikling.

Udviklingsprojekterne er en del af de pædagogiske læreplaner ligesom de pædagogiske læreplaner er en del af udviklingsprojekterne. Der skal fortsat sættes fokus på læringsprocessen således, at vi sikrer tryghed, trivsel, engagement, flow og meningsfuldhed.

Institutionernes egne valgte indsatsområder skal ligeledes ansues med fokus på læringsprocessen.

Styregruppe

For at strategierne for de Pædagogiske læreplaner hele tiden er tilpasset virkeligheden og for at strategierne bliver synlige i praksis er der nedsat en styregruppe.

Der er i Kommunen uddannet nøglepersoner i tilknytning til de pædagogiske læreplaner.

Nøglepersonerne er uddannet med et PDmodul ved CVU.

I 2007 – 2009 er styregruppen for udvikling af pædagogiske læreplaner de uddannede nøglepersoner

De uddannede nøglepersoner er:

Lisbeth Løbner Parken Sønderborg,

Helle Jepsen Guderup Børnehavn, Guderup

Dorthe Lund Souschef B & U Kærvej, Sønderborg

Pia Jensen Børnehavn Toften, Sønderborg

Kirsten Westergaard Ulkebøl Børnehavn, Sønderborg

Dikte Carlsen Børnehavn Mælkebøtten, Dybbøl

Birthe Elmegaard Bladt Tangmose, Hørup

Pia Jepsen Munkholt, Kløverlykke, Hørup

Jytte Lorenzen Kløvermarkens Børnehavn, Sønderborg

Helle Jørgensen , Himmelblå Broager

Jane Andresen , Abildgaard , Lysabild

Ulla Fenn , Dagplejen

Styregruppen kan indkaldes til møder hvis det skønnes nødvendigt

Ellers er møderne fastlagt til den 1.onsdag hver 3.måned (september – december – marts – juni)

.

Styregruppens opgave er at:

- Være opdateret i forhold til udviklingen inden for læreplansarbejdet.
- Deltage i tilrettelæggelse af kompetenceudviklingsforløb
- Udøve konsulentfunktion for de institutioner der er interesserede (afstemt med de ressourcer der er i gruppen, med hensyn til tid og kompetencer)
- Deltage i tilrettelæggelse af evt. temadage eller lign
- Være sparring for Fagcenteret, så vi er ajour med, hvad institutionerne har behov for i forhold til læreplansarbejdet.
- Ved behov sætte læreplanstemaer på dagsorden til ERFA gruppemøderne.
- Agere sparringsgruppe i forhold til fremadrettede tiltag jf. årlige evalueringer

Aktivitetsplaner 2007 - 2009

Aktivitetsplan 2008

Livsglædeseminar.

Hvorfor er livsglæde præmis for læring ?

Kursusforløb i forhold til institutionernes aktuelle behov.

Godkendelse af samtlige læreplaner.

Fagcenteret udarbejder sagsfremstilling til det politiske niveau dvs. Børn og Uddannelsesudvalget
Godkendelse i oktober 08

Kursusforløb med udgangspunkt i udsatte børn

Aktivitetsplan 2009 :

Central evaluering – Er læringsteoriene synlig i praksis.?